

NAŠA VOLJA

GLASILO JUGOSLOVENSKE MLADINE

LETO II.

Ljubljana, dne 22. aprila 1936.

Štev. 7.

Domovina, kje si?

Danes, ko se bijejo kruti boji za obstanek človeka, ne bo napak, če malo odgovorimo na gorje vprašanje, ki si ga je pred tridesetimi leti zastavil v »Dumiz Otton Zupančič. On se je zavedal tragične pomembnosti tega vprašanja še mnogo bolje kot mi. Njegov genij, ki je slutil nove zarje, je iskal odgovora na ta naš problem, proniknil je v njegovo vsebino in, ali je našel odgovor? Toda dejstvo, da se je pesnik izpraševal prav tu in to v dobi, ko je bilo drugih dogajanj dovolj, nam daje razumeti, da se je Zupančič dobro zavedal pomembnosti tega vprašanja, ki danes spet stopa v ospredje.

Kaj bi govorili o tem, kako in kdaj se je odpravil naš človek v tujino. Tu gre le za to, da se vsaj malce zamislimo v življenjski problem našega naroda, v problem izseljevanja. Kajti žalostno je dejstvo, da ta naša lepa zemlja ne more rediti vseh ljudi, ki jih poraja, da morajo ti ljudje z nje. Kam? Ven v svet, v to našo, ki tujeu s skopo roko deli tako grenak kruh. Tu je tragika. Ubogi slovenski, hrvaški ali srbski človek, ki mora v Vestfaliji prodajati svojo kri tujemu kapitalu. Svoj znoj vlija v tisto kepo črnega diamanta, ki jo koplje za tuja. In ko je tujina izsesala njegov življenjski sok, ga pahne proč in on gre, da vsaj umrje pod domačim krovom. Ta problem je bridko občutil Cankar, iztisnil je svojo nedopovedljivo bol v svojega Kurenta, pokazal je našo rano v Juretu, tem tipu našega mladostnika, ki mu je tujina izpila mladost. Ko pride domov in začuti silno slo po življenju, ko ga vonj razoranih njiv zopet omamlja, ko mu medli spomin iz rane mladosti vstaja otipljiv pred očmi, da, tedaj bi zopet rad živel, zopet bi rad poslušal tajnostno govorico valujočega žita. A gorje! Tri kaplje krvi na dan, da, to je veliko! Ne more živeti več on, ki mu je siva tovarna izpila kri.

Prikljenjen v službi Dolarja in Franka čaka jugoslovanski izseljenec svojega velikega dne. Tuje množice, ki so ga preplavile, mu niso izkoreninile zavesti, da je tu le tujec, da je tam preko Oceana njegova domovina, kjer zveni govorica, znana mu iz mladih let. I rudar v živo-srebrnem rudniku i farmer se zavedata, kakšno je njuno poreklo in od kod sta doma. Kljub temu, da jima rodna gruda ni dala najelemen-tarnejših življenjskih pogojev, jo ljubita in jo besta večno ljubila. Mi občudujemo njih veličastno kljubovanje vsem raznarodovalnim poskusom in vsem potujčevalnim ukrepom. Zavedamo se, da živi tam mladina, ki jo vodijo ne le nam skupni splošno življenjski, temveč tudi nacionalni interesi. Kljub temu, da se nismo nikoli videli, slutimo in čutimo našo skupno naraščajočo silo, ki se bo nekoč strnila v eno samo močeno voljo. Pozdravljeni bratje v Vestfaliji! Pozdravljeni delavec v Holandiji! Pozdravljeni vsi, ki vas je kruta usoda pahnila z rodne grude v tujino. Jugoslovenska nacionalna mladina ve, da so v Evropi in preko Oceana množice, ki so iste krvi kot mi. Vedno bomo stali na budni straži, skrbno čuvajoč med našimi izseljenci zavest, da so sinovi naroda, ki si v Jugoslaviji gradi svojo svetlejšo bodočnost.

Kar se tiče gospodarskega stanja naših izseljencev, se bomo na ta problem še vrnil.

D.

Združili sta nas in družita nas dve veliki ideji: narodna in socialna!

Komunistični evangelij

Naša država sama na sebi za komunizem nima najbolj pripravnih tal. Vendar je gospodarska kriza zadnjih let ustvarila v duši mase neke nagibe za ta pokret, ki pa ne izvira iz naklonjenosti do Marxovega nauka ali do Moskve, ampak jim je treba iskati vzrok samo v slabem socialnem stanju. Človek, ki je vsled krize popolnoma obubožal, ki ne more ničesar izgubiti, se bo samoobsebi umevno priključil vsaki struji, ki mu obljublja blaginjo in podžiga sovraštvo proti onemu kapitalu, ki je brez obotavljanja pregazil njega in njegovo eksistenco. To je ravno oni socialni moment, katerega lahko spretno izrablja komunizem v svoje svrhe. Da pa Marxov evangelij more uspevati, je neobhodno potreben še en pogoj: Najboljša tla za uspevanje komunizma so industrijski predeli, dočim se naš kmet že radi svoje konservativnosti, posebno pa vsled svoje privezanosti na grudo ne more zanj navdušiti. Delavec, ki je bil vedno revolucionar, se bo kaj kmalu oprijel one ideologije, ki mu obljublja pravično razdelitev dobrin, ki uči razredno borbo in napoveduje neizprosno boj vsemu »buržujstvu«, to je vsem onim, ki se rede na račun njihovega trpljenja. Zato se ne smemo čuditi, če slišimo, da je n. pr. delavstvo v rudarskih revirjih komunistično, da dela proti obstoječemu redu, ima svoje tajne komunistične centre itd. To je le čisto naraven razvoj, ki pa lahko postane sčasoma za državo nevaren, kajti mi si kakega boljševiškega »raja« niti najmanj ne želimo, ker vemo, kako se je ta stvar obnesla v Rusiji. Delavec pa seveda veruje tem agentom, veruje njihovim obljubam boljševiške ideologije — in dela zanjo.

Po vsem tem, kar sem zgoraj omenil po raznih poročilih o komunističnem gibanju v naši državi, bo marsikdo, uspan po teh navideznih uspehih boljševizma, zapadel v turoben pesimizem in dejal: Sedaj pa je vse-

ga konec, marksizem bo zmagal, saj že zmaguje... najbolje je, da se še sam vpišem v kakšno komunistično organizacijo.

Mi odločno zavračamo to stališče, kajti mi dobro poznamo duševnost in miselnost jugoslovanskega delavstva, ki ni niti najmanj komunistično. Delavec ni idealist, on išče kruha in zaslužka, kajti on ga mora iskati, nje-mu gre za življenjsko eksistenco. In če pri tem nasede raznim komunističnim agitatorjem, ki ga v njegovi težki borbi za vsakdanji kruh omamljajo s praznimi obljubami, je to le prehodni pojem. Tudi jugoslovanski delavec bo prej ali slej spoznal vso laž židovsko-komunistične bande. Neomajna resnica je, da je naš delavec po svojem bistvu nacionalist, dober nacionalist, ki se izkristalizuje v življenjskem boju, veliko boljše od vseh onih, ki se hvalijo in povzdigujejo, kakšni rodoljubi so, nazadnje pa na najbolj nesramen način okrađejo državo. Delavstvo je treba le poučiti, treba mu je jasno pokazati laž in hinavstvo njegovih komunističnih voditeljev, pa bo naenkrat konec vsega boljševizma in marksizma pri nas.

To je delo naše mlade generacije! Zanesiti moramo med delavstvo optimizem, zaupanje v državo, pokazati in navdušiti ga je treba za naš ideal in vzor: OPLENAC. dokazati mu moramo, da je le v tem njegov spas in njegova zmaga.

Nam, jugoslovanskim nacionalistom se ni treba bati komunizma, kajti pri nas Marxov evangelij nima bodočnosti, ne pri delavstvu, še manj pa pri kmetih. Naj poizkuša kdo najti kmeta, ki bo voljan dati svojo zemljo, da bo ustrezno »pravični« razdelitvi zemlje in agrarij! Pri nas je komunizem absurd in kdor se trese pred njim, mirno lahko rečem, ima vsaj halucinacije.

To bo dokazala najbližja bodočnost! —er.

Jesenice:

Klic delavske mladine!

Krasna in veličastna stopa boginja Vesna v deželo, s cvetličnim vencem na glavi, zavita v prosojne tenčice. Kako mogočna je pomladanska krasota ravno v okolici naših lepih Jesenic, ko nas od vseh strani obdajajo gorski velikani, ki imajo vrhunce še pokrite z lesketajočim se snegom, ob njih vznožju pa že pritkavajo zvončki, ki jih z nežnimi glasovi spremljajo vitke šmarnice, naznanjajoče prekrasni mesec maj. Res, vsa ta razkošna narava, ki jo je Stvarnik v taki meri nakopičil okoli nas, silno učinkuje na človekovo dušo in jo spravlja v pesniško razpoloženje. Človek bi pisal verz ali prepeval, da bi dal duška svojim občutkom. A tako misli in čuti samo oni, ki je s polnim želodcem in natrpano denarnico prišel k nam v naš lepi gorenjski kotiček, da bo dan ali dva užival krasoto planin, potem se pa odpeljal nazaj v mesto in pisal himne prekrasni naravi.

Nekoliko drugače gledamo na vse te naravne krasote naše ožje domovine mi, delavska mladina. Mi živimo v črni dolini in skozi

zakajeno in zasmrajeno ozračje se vidi svet za spoznanje bolj mračen in pust, kot skozi prozorne zlate naočnike. Prosim vas, kako naj človek s praznim želodcem in z žalostno zavestjo, da ne jutri niti pojutrišnjem, ali celo čez leto dni ne bo otepal drugega kot kruha pa krompir in kisl zelje, če se mu ga bo posrečilo izprositi ali izmakniti, sanja o lepi naravi in pomladni lepoti. Naši brezposelni tovariši imajo sicer lepo priliko, da bi občudovali pomladne krasote, a radoveden sem, kdo od vas, ki to bere, bi jih občudoval, če bi bil na njihovem mestu. Oni se raje potikajo po ulici. Ulica je njihov dom, njihova mati in šola. Ulica jim je brezplačen stan, ulica jih hrani, vzgaja in pogublja. To je pesem naših brezposelnih tovarišev. Topli in brezčutni postopajo po prašnih ulicah in včasih postajajo pred tovarniškim vhodom ter imajo eno samo željo, da bi vstopili v ta črna poslopja, da bi prišli za delo in da bi služili kruh. To je njih življenjski cilj. Z vstopom v tovarno se zanje življenje prične,

mladeži jedan prilično veliki tabor neradnika i parazita. I zato, ako se ovakvo stanje ne popravi, dočekaćemo da sadašnje generacije postanu zlo i rasulo, kakvo naš narod ne sme doživeti. Još će kapitalnije zlo biti, ako se u tome kaosu da mogućnost, da se neke nepomirljive narodne manjine pojačaju u svojoj propagandi, što bi značilo ujedno fatalni udes za sve naše Slovenstvo.

Ne želi se ovde ipak zato osuditi omladina, koja ne može nikako biti pravi krivac njenog nedovoljnog obrazovanja. Jer ratne prilike i borba za opstanak nagnale su mnoge i mnoge da se bave raznim prljavim spekulativnim poslovima, iako su po duši, po načinu svog života, po kućevnom primernom vaspitanju daleko bili od zlih namera. Danas je vreme podesno za častan rad, ali česte ekonomske i finansijske trzavice još uvek remete mnogim valjanim licima miran život. I baš zato nije čudo što razne neekorektnosti ima u karakteru naših mladih ljudi i što su novine prepune vestima o sve većem i većem broju neispravnih i posrnulih djaka i studenata.

I zbog ovog školi se nameće i treći važan

zadatak da moralom propale mladiće popravi, odnosno da ih silom ili milom obrati u buduće vredne i valjane građane. Kada se ovo pominje ujedno se želi naročito podvući, da je i ovaj zadatak mogućan u svome sprovođenju i da njena potreba ne iziskuje neki subkriminalni postupak. Mladež naklonjena rđavim delima upućena bi bila možda na neku strožiju disciplinu, ali ipak ta disciplina nebi morala u isto vreme značiti i surovu kaznu. Najzad da navedemo da je prosvetnicima baš dužnost ne samo učiti nego i vaspitavati svoje učenike. Ta dva termina iako su u izrazima podvojena, u praktici su ona potpuno nerazdvojena.

Tek posle ovog naša škola može doći do svoje dostojne visine, može koristiti društvu i državi, može omladini biti najmiliji i najvažniji dom. A mučni i nesrećni dani, koji su nam nekada u samrtnom ispaštanju parali uši, skamenjivali srca, grizili živce i trovali krv, ti mučni i nesrećni dani biće nam samo pouka sa nepromenljivom željom: da nam se oni nikada više u budućnosti našega vrednog naroda ne povrate. Nemanja Pavlović.

Koroška vas in vaščani

Kmet je tisti, ki je prvi oral ledino, mati pa prvo pesem ob zibelki pela, preden trg in mesto sta se začela. Zato je vreden ta stan, da si ogledamo njegovo življenje.

Kmetško življenje je trdo, preprosto, pa vendar vidiš srečne obraze kmetškega ljudstva. Skoraj bi dejal, da štejemo ta stan k najšrečnejšim. Odlikuje ga sreča zato, ker je njegovo delo v naravi, ker poveljuje naravi; podoben je kralju, kateri pripravlja njivo, da mu Oni višji natrosi bisernih zrn. Da dela kmetški stan tako srečen, mu je podarjenih pač zelo važnih blagov:

1. njegovo bivališče,
2. njegova družina,
3. njegova hiša in imetje,
4. njegova vera,
5. njegova domovina.

Njegovo bivališče: Kjer se človek rodi, kjer zagleda prve žarke spomladnega sonca, mu kraj postane nekaj svetega, vzvišenega, oklene se ga neka materinska ljubezen do kotička, kjer je zagledal luč življenja. Spomini mu ostanejo skozi vse življenje. Če obhodi pol sveta, ne najde lepšega kraja, kot je njegov rojstni log. Saj je še v poznih letih pel naš rojak Z. Prejber svojo domotožno pesem:

Nmav čez jezero,
nmav čez gmajnico,
tam je moj spreljubi dragi dom,
z mojo zibalo;
tam so me zibali mamica moja
in sprepevali haji, hajo...

Drugo, kar veže kmeta, je družina in družina.

Vsak ima prijatelje in še posebno mlad človek se naveže nanj in ga bolj spoštuje kot brata. Komaj vzame dan slovo, se zbera fantje pod vaško lipo. Med njimi vlada veselo razpoloženje. Petje in vasovanje — neka domačnost jih veže brez razlike po stanu, naj bo hlapec ali kmetški sin. Krepki fantje s krepko voljo se združijo in skupno vasujejo ter napravijo pravo fantovsko družino, ki sega včasih tudi v sosedno vas. Sosed sosedu z roko v roki pomaga tretjemu, samo da se zdržijo majajoče se kmetije in s pesmijo na ustih:

Pod lipo domačo najrajši sedim,
v domačem veselju najrajši živim.
Prijatelji domači so mil'ga srca,
ljubezen, zvestoba pa biva doma.

Tretje je hiša in imetje. To je kmetu temeljni biser, katerega je dobil od svojih prednikov, da ga olepša in obvaruje pa neoskrnjenega izroči svojemu potomstvu. Tudi naslednik mora s pravo domačo ljubeznijo spoštovati dom, blagovati žulje in obdržati šege svojih pradedov. Dober kmet, pravijo, je kakor češminjev grm: če ga stokrat obsekaš, zopet znova vzkali. Težje nego smrt pa je za

kmeta, če mu zapoje boben, ali jok mrtvega doma. Takrat bi si vsak raje pustil kosati lastno srce, nego poslušati dražbo svoje domačije.

Četrta je vera. Kmetu je vera najbolj živa, ker delata Stvarnik in kmet skupaj. Kanor se zazreš, povsod raste, zori in se kaže stvarstvo. Vsaka roža ob potu razveseli kmeta in ves srečen posluša glas narave, ki je zanj tako opojen. Najbolj pa oživi v kmetu vera v trenutku, ko lezejo temni oblaki preko gor čez poljane in grozijo celoletnim žuljem: takrat zaslišiš prosilne speve vseh holmov in gričev, iz lin glas zvonov, kot bi se hoteli povzpeti do neba. Jaz sem oral in sejal, Ti, večni, Si blagoslavljal in dal, varuj in ne razdiraj!

Peto je domovina. Kdo pa ljubi gorkeje nego kmet! On, ki ima sam majhno domovino in družino, ima sam kraljevo dolžnost, vladati na koščku svoje zemlje in poveljevati svoji družini. Vsaka ped zemlje mu je sveta in jo brani v namenu, da ne bi bila oskrunjena domovina. Saj ni nihče hrabrejši vojak kot kmet. Junaško pomaga braniti vsako oskrnitev domovine, ki jo ljubi kakor samega sebe.

Škoda, da je kmetška hiša pretesna in ne more rediti vseh, ki jih da kmetška zibel. Le starejši prevzame ključke, vsi ostali pa gredo v mesto, da si ustanove svoje domove. Kako težko zapusti kmetški sin očetov dom in mati poškropi za njim, želeč mu vse najboljše. Iz kralja narave postane stroj, ki dela osem ur na dan, potem pa gre med štiri stene kakor v zapor, doma pa se hladijo pod lipo v spevu pomladnih ptic. V mestu pa je nezdravi zrak tovarn, nasičen z bučenjem in ropotom, tla so umetna in ni travice, da bi se spočilo srce kmetškemu človeku v mestu. Ni soseške vasi, vse leži nemo, nihče ne ve zanj, nihče ga ne tolaži, ali vsaj da bi mu rekel bodrilno besedo. In tedaj spozna kmetški sin razliko med mestom in deželo. Preje kot kralj narave postane v mestu le umazan stroj. Samo še družina ga more osrečiti.

Vsem pa, ki obračajo domačo grudo, velja našega rojaka Matije Ahaceljna geslo:

Kmetški stan je srečen stan,
če šege stare boš ohranil,
plug naj bode tvoje geslo
in zapoved najostrejša:
ohrani materno besedo!

Družina, ki drži to geslo, je ugled in ponos vasi, koristi občini in je v blagor domovini. Iz nje se rode potomci, katerih potrebuje domovina.

Taka vas je tudi naša vas. A žalost, ko je pa domovina onkraj Karavank. Mlademu kralju pa vložimo prošnjo za skupno delo in v blagor Jugoslavije in za obstoj naš bratov Korošcev!

Rožanski.

Tramvaj

Večer je padal na zemljo in lahno je pršil dež. Stal sem na pločniku pred postajo in čakal na tramvaj. Mudilo se mi je — saj je bil sveti večer.

Mimo mene so hiteli ljudje. Opazoval sem njihove obraze, ki so izza zaviranih ovratnikov čudno strmeli v moker tlak pred seboj. Zakaj? Morda so premišljali skrivnost svetega večera? Ne vem...

Na koncu ceste so padle zatvornice. Brzovlak je hitel mimo njih. Iz Trsta je pripeljal. V vlažnem zraku so obvisle grive dima. S kolodvora je zategnil rezek pisk lokomotive. Oddaljeni glasovi sikajoče pare so udarjali v ušesa med šumom avtomobilov.

Iz stranske ulice je odpeljal avtobus. Avtomobilu, ki je turobno zahupal, je pokazal stražnik smer. Obločnice so medlo razsvetljevale živahni prostor. Električna ura je kazala tri četrti na sedem.

Od nekod je zacingljalo. Vendar! Svetle luči tramvaja so me ščemele v oči. Vstopil sem. Stal sem na ploščadi za voznikom. Razen mene in njega je slonela ob strani še neka gospa, ki me je ob vstopu za hip pogledala, potem pa se je igrala z rokavico.

Sprevodnik je potrkal na šipo in vprašal:

»Kam, prosim?«

»Magistrat,« sem odgovoril in plačal. Listek sem spravil v žep. Gospa me je pogledala z nekim začudenim pogledom. Čemu, tega nisem razumel. Saj se mnogo ljudi vozi v tramvaju. In ne gledajo drug na drugega. Morda le za hip pri vstopu, potem pa strmi vsakdo v progo pred seboj. Gospa pa me je gledala s tako začudenimi, svetlimi očmi.

Gledal sem v daljavo in strmel bog vedi kam. Ob šipe je pršil dež in kapljice so se ob njih razbijale v čudne podolgaste oblike. Čutil sem na sebi pogled neznanke, ki me je nekako neprijetno dirnil.

Tramvaj je vozil preko frančiškanskega mostu. Pripravil sem se za izstop. Gospa je strmela vame.

»Magistrat! Za dolenjski kolodvor prestopiti!« je dejal sprevodnik.

»Lahko noč!« sem pozdravil in ošinil gospo s pogledom. Ona pa se je hitro ozrla in pogledala na magistratno uro.

Pred trgovino sem postal. Ko je tramvaj že vozil, sem videl obraz gospe, ki je gledala za menoj skozi mokre šipe...

Ko sem se drugi dan zopet vozil po isti progi in je tudi rosil dež, sem se spomnil tega. Saj ni nič posebnega, nekaj vsakdanjega, kar se lahko pripeti vsakomur. In vendar sem občutil nekaj nenavadnega. Bil je sveti večer...

Tamirov.

Guslar

Sakupila se omladina
Okoli starog guslara,
Koji pokraj puta sjedi
Proseć milodara.

U rukama gusle drži,
Pjesme pjeva slavne
I junake naše slavi,
Iz prošlosti davne.

Kosovske junake slavi:
Lazara i Obilića
Starog Jug-Bogdana
Devet Jugovića.

Živan Žun.

Noć

Na seoce pod brijegom
Gusti mrak pada,
Sve za zaodeto tminom,
Noćiti se stade.

Mrtve su seoske kućice,
Ljudi svoj spavaju san,
Nigdje žive duše nema,
Noć je pobijedila dan.

Živan Žun.

Š A H

POROČILA IZ ŠAHOVSKEGA SVETA

Teorija

Končnice

Ako sta na šahovnici ostala samo še lovec in skakač, je pozicija še veliko bolj zamotana. Mat se da doseči edino le, ako se posreči spraviti nasprotnega kralja v kot, katerega lovec obvladuje.

Problem št. 10

Beli: Kf6, Lf5, Sg5. Črni: Kh8.

1. Sg5—f7	1. Kh8—g8
2. Lf5—e4	2. Kg8—f8
3. Le4—h7	3. Kf8—e8
4. Sf7—h5	4. Ke8—f8
5. Se5—d7	5. Kf8—e8
6. Kf6—e6	6. Ke8—d8
7. Ke6—d6	7. Kd8—e8
8. Lh7—g6	8. Ke8—d8
9. Lg6—f7	9. Kd8—c8
10. Sd7—c5	10. Kc8—d8
11. Sc5—b7	11. Kd8—c8
12. Kd6—c6	12. Kc8—b8
13. Kc6—b6	13. Kb8—c8
14. Lf7—e6	14. Kc8—b8
15. Le6—d7	15. Kb8—a8
16. Sb7—c5	16. Ka8—b8
17. Sc5—a6	17. Kb8—a8
18. Ld7—c6 mat	

Mat z dvema skakačema ni mogoč, razen, če napravi nasprotnik napako. —

Najvažnejši del končnic pa so vsekakor igre s pešci. Tem bomo posvetili nekaj prihodnjih rubrik »Naše volje«, nakar bomo s teorijo, pač le v najširših obrisih, pri kraju. Nato pa bodo prišle na vrsto razne partije.

Problem št. 11

Beli: Kh3, Dg2, Lh7; pešec: b6.
Črni: Ka8, Te8; pešec: b7.
Beli vleče in dobi v 4 (štirih) potezah.

Rešitev problema št. 9

1. Dc7—c1	1. Ke4—d3
2. Kd6—c6	2. Kd3—e4
3. Dc1—a3	3. Ke4—e5
4. Da3—e7 mat	

IZ UREDNIŠTVA

Urednik, ki je bil neprosto voljno na enomesečnih počitnicah, prosi Voljaše in Voljašice, da mu zamudo današnje številke blagohotno oprostite. — Vsem dopisnikom bo odgovoril pismeno. — Čuvajmo Jugoslavijo! Urednik.

ŠPORT

Desetorica najboljših atletov na svetu v l. 1935.

Tek 3000 m zapreke: Najboljši tekač v pretečenem letu je bil v tej disciplini Toivonen (Finska) s časom 9.12.18. Slede Lindgren (Švedska) 9.19.6, Larsson (Švedska) 9.24.6, Höckert (Finska) 9.26.8, Loukola (Finska) 9.28.0, McCluskey (Amerika) 9.30.4, Bailey (Anglija) 9.32.0, Ginty (Anglija) 9.34.0, Kepponen (Finska) 9.34.0 in Erickson (Švedska) 9.34.6.

Maratonski tek (42.197 m): Pri maratonskem teku popolnoma prevladujejo Japonci, vendar ne verjamejo njihovim velikim uspehom v tej disciplini, češ da so imeli gotovo krajšo progo, na kar se pa tudi ne da priseči. V tem pogledu bo odločil Berlin, kajti tam bodo morali teči maratoncei vsi isto progo. Bomo videli, če bodo Japonci prvi! Najboljši maratoncei so bili torej v pretečenem letu Son (2:26.41), Ikeuaka (2:26.43), Kusonoki (2:26.51), Sivaku (2:31.21), Makamura (2:31.23), vsi Japonska, Kelley (Amerika) 2:32.07, Suzuki (Japonska) 2:33.0, Nan (Japan) 2:33.59, Dengis (Amerika) 2:34.11 in Begeot (Francija) 2:37.01.

Tek 800 m: Na čelu tabele stoji zopet Američan, in sicer Robinson s časom 1.51.4. Slede Kucharski (Poljska) 1.51.6, Lanzi (Italija) 1.51.8, Beetham (Amerika) 1.52, Johannesen (Norveška) 1.52.1, Cunningham (Amerika) 1.52.2, Bush (Amerika) 1.52.2, Weutze (Amerika) 1.52.5, Teiteri (Finska) 1.52.5 in O'Neill (Amerika) 1.52.6.

Tek 1500 m: Prvo mesto zavzema Američan Cunningham s časom 3.52.2. Slede Beccali (Italija) 3.53.0, Schaumburg (Nemčija) 3.53.4, Normand (Francija) 3.53.6, Reeve (Anglija) 3.54.2, Ceratti (Italija) 3.54.4, Riedell (Anglija) 3.54.6, Weutze (Amerika) 3.54.8, Teiteri (Finska) 3.54.8 in Bouthron (Amerika) 3.55.0. Velika premoč Američanov na kratkih progah postaja na srednjih nekoliko manjša in na dolgih progah skoraj popolnoma izgine.

Tek 5000 m: Prvi tek, pri katerem ne igrajo Američani glavne vloge. Med prvimi desetimi ni nobenega Američana in tudi med dvajsetimi ne, temveč je Američan šele točno na petdesetem mestu s časom 15.12.0, kar pa tudi ni ravno slab čas. Jugoslovenci bi ga bili lahko kar veselji, saj je naš rekord, ki ga brani Primorjaš Krevs, točno za 33 sekund slabši. V tej disciplini pride popolnoma do izraza premoč Fincev, ki zasedajo kar sedem prvih mest in zato Finci lahko računajo v Berlinu na vse tri kolajne, če ne bo presenečenj kakor v Los Angelesu, kjer je v teku na 5000 m z razliko samo par centimetrov zmagal Finec Lehtinen pred Američanom Hilom v času 14.30. Na prvem mestu je v pretečenem letu Lehtinen s časom 14.36.8, kateremu sledi Virtanen 14.37.0, Mäcki 14.40.8, Askola 14.41.8, Salminen 14.42, Höckert 14.42 in Iso-Holho 14.44.4 (vsi Finci), Jonsson (Švedska) 14.44.6, Kronberg (Švedska) 14.46.8 in Rolf Hansen (Norveška) 14.48.8. Na enajstem mestu je Rus Znamenski s časom 14.51.2, kar kaže velik napredek ruske lahke atletike, o kateri se zadnje čase vedno več sliši.

Tek 10.000 m: Tudi v tej disciplini vodijo Finci in so Američani potisnjeni na devetnajsto mesto. Izvestne čase imata tudi Zelandčan Savidan in Nemeč Haag. Na čelu sta Finca Salminen in Askola 30.38.4, katerima sledi Savidan (Novi Zeland) 30.59, Haag (Nemčija) 31.00.8, Murakoso (Japonska) 31.07.8, Kelen (Madžarska) 31.25.8, Selterson (Švedska) 31.28.8, Siefert (Danska) 31.32.2, Virtanen (Finska) 31.36.2 in Mäcki (Finska) 31.44.6.

Tek 110 m zapreke: Vodi zopet Amerika kar s sedmimi tekači. Na osmem mestu je Fiulay (Anglija), kateremu sledi zopet pet Američanov. Najboljši čas in obenem svetovni rekord je dosegel Klopstock s časom 14.1. Slede Beard, Moor, Mareau, Cope, Kirkpatrick in Staley (vsi Amerika) po 14.2, Fiulay (Anglija) 14.3, Towus (Amerika) 14.4 in Caldemeyer (Amerika) 14.4. V listi 50 najboljših se nahaja tudi Jugoslovčan Ivanović, ki zavzema s časom 15 sekund s še 10 drugimi 34. mesto.

(Dalje prihodnjič.)

ZANIMIVOSTI...

Najvišja prestolnica

Najvišja prestolnica v Evropi je Andora v Pirenejih, ki se nahaja v višini 1051 metrov. Republika Andora, ki ima enako ime kakor prestolnica, je velika le 482 kvadratna kilometra. Njenih 6000 prebivalcev se preživlja povečini s poljedelstvom, ovčerejo in tihotapstvom. Predsednik republike je često sam analfabet. Prebivalci, mešanica Baskov in Špancev, govorijo neko posebno romansko narečje, ki sliči katalonščini. Prestolnica je majhna hribovska vas, kajti poleg parlamenta se nahaja hlev za »mezgec«, na katerih člani »parlament«, katerih je 24, prihajajo na zasedanja. Predsednik parlamenta je obenem predsednik republike.

Petrolej v Albaniji

Petrolej v Albaniji ni prav nič čudnega, saj smo pred kratkim čitali, da so tudi pri nas odkrili precejšnje vrelce. V Albaniji so že mnogo raziskovali petrolejska polja različni ameriški, francoski in angleški strokovnjaki, a brez večjih uspehov. Šele pred kratkim so nekateri italijanski strokovnjaki, ki jih je poslala na delo neka italijanska družba, dosegli zadovoljive uspehe ter bodo zgradili okoli 70 kilometrov dolg cevni vod, po katerem bodo nafto napeljevali k morju, kar bo produkcijo seveda znatno olajšalo in pocenilo.

Eksplodizija prahu

Često se dogodi, da v mlinih sladkornih tovarov in v skladiščih premoga eksplodira prah teh snovi, s katerimi je tam zrak nasičen. Dolgo so mislili, da se ta prah vname sam od sebe zaradi povišanja temperature. Raziskovanja pa so dognala, da nastanejo eksplozije drugače. Sladkorjev prah se namreč vname šele pri temperaturi 410° Celzija. Pač pa se sladkor pri mletju naelektri včasih do 1500 voltov in elektrika lahko povzroči eksplozijo že pri 30° Celzija.

IZ ŠOLSKE TORBE...

Profesor (ki piše v razrednico): »Naj oni, ki manjka, sam vstane, ne pa da vsi kričijo...«

Profesor: »Nikar ne tajite, popoldne sem vas videl na Rožniku z nekim dekletom! Sram vas bodi, babjek, imate ukor... in kaj vam je zašepetala, ko je mene zagledala?«

Dijak: »Rekla je: To je tista stara šema, ki me je včeraj nadlegovala.«

Profesor: »Kdo manjka?«

Učenci: »Nihče!«

Profesor: »Še kdo?«

V razred pride šolski inspektor. Ko mu nek učenec na postavljeno vprašanje ne zna odgovoriti, se vmeša profesor: »Tepec neumni, kaj niti na tako bedasto vprašanje ne znaš odgovoriti?«

Profesor K. pripoveduje svojemu tovarišu: »Včeraj smo bili trije na obisku: Kocina, Feliks in, in — kdo neki je bil tretji?«

Gimnazijec mora predstaviti v šolski nalogi sledeči stavek: Demosthenes et Cicero duo clari oratores sunt. Pogleda v slovar in vidi: Demosthenes — nek — slavni govornik. Prav tako pri Cicero. A, smo že tu, si misli: En slavni govornik in en slavni govornik sta dva govornika.

Profesor: Kam bi šel zrak, če bi ga zemlja ne privlačevala?

Dijak: V »luft«, gospod profesor.